herpy

GEKKOER

Duvaucel's gecko

Hoplodactylus duvaucelii

Hoplodactylus duvaucelii er New Zealands største nulevende gekko: tung, olivengrå og nataktiv. Den kan blive over 40 år gammel, får én eller to levende unger ad gangen og er først kønsmoden efter omkring syv år. I dag lever den kun på rovdyrfri øer, og den er en art for specialister, ikke for hobbyen.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Platydactylus duvaucelii; Woodworthia duvaucelii; Naultinus duvauceli* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-32 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**45-120 g**
Levetid	**40-50 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende, klippeboende og jordboende**
Biotop	**Klippeterræn og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 120 × 100 cm** L × B × H til 5 voksne dyr
Temperatur, dag	**15-25 °C**
Hotspot	**25-30 °C**
Temperatur, nat	**10-16 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt og nektar**
Holdes	**1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**72-84 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**150-240 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Slægten Hoplodactylus står samlet på CITES liste III (opført af New Zealand) og i bilag C i EU's forordning om handel med vilde dyr, så handel og indførsel kræver dokumentation. Der er ingen kendt almindelig handel med opdrættede dyr; dyr i fangenskab findes især i forsknings- og udsætningsprogrammer. Kontakt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, før du overvejer at anskaffe arten.

Om arten

Hoplodactylus duvaucelii er den største nulevende gekko på New Zealand. Dyret er kraftigt bygget med et forholdsvis stort hoved, lange tæer med brede lameller og en kropslængde på op til omkring 16 cm fra snude til kloak. Med hale bliver den 25-32 cm, og en voksen vejer typisk 45-70 g, de største op til omkring 120 g. Farven er overvejende grå til olivenbrun, ofte med et svagt olivengrønt skær, og over ryggen ligger uregelmæssige, lysere tegninger på tværs. Forfødderne er mindre end bagfødderne.

Arten blev beskrevet i 1836 under navnet *Platydactylus duvaucelii*. Det videnskabelige artsnavn hylder den franske naturforsker Alfred Duvaucel. De første museumsdyr blev ved en fejl regnet for indsamlet i Bengal, og først senere viste det sig, at de kom fra New Zealand. Slægten *Hoplodactylus* blev oprettet i 1843 med netop denne art som typeart. Slægten er

siden revideret, og arten har kortvarigt været ført til *Woodworthia*. I 2023 viste dna-undersøgelser, at bestandene på øerne i Cook-strædet er en selvstændig art, *Hoplodactylus tohu*. Ældre oplysninger om *H. duvaucelii*, også de største mål og vægte, kan derfor delvis stamme fra den.

Livet går langsomt hos *H. duvaucelii*. Hunnen føder levende unger, har en meget lang drægtighed, og ungerne vokser langsomt. Det er derfor en art, hvor et enkelt dyr repræsenterer mange års opbygning, og hvor tab er svære at erstatte. Dyrene er rolige og tolerante over for artsfæller, men de er hemmelighedsfulde og tilbringer dagen skjult.

Halen kan kastes, ligesom hos andre gekkoer. Arten vurderes som næsten truet og er i dag knyttet til beskyttede øer. Den er ikke en hobbyart, og dyr i fangenskab findes især i forsknings- og udsætningsprogrammer.

Udbredelse og levested

Arten er hjemmehørende på New Zealand. Fossile og genetiske fund tyder på, at *H. duvaucelii* engang fandtes over hele Nordøen. Menneskets ankomst, tab af levesteder og indførte rotter, især *Rattus exulans*, drev den tilbage til øer uden rovdyr eller med kontrollerede bestande.

Naturlige bestande findes i dag på 36 øer ud for Nordøens nordøstlige kyst, bl.a. Great Barrier Island, Poor Knights-øerne, Mercury-øerne og Hen and Chicken-øerne. Desuden er dyr flyttet til flere rovdyrfri øer i Hauraki-bugten, bl.a. Motuora og Tiritiri Matangi, og i 2016 blev 80 dyr udsat på fastlandet i en indhegnet, rovdyrfri park nord for Auckland. Bestandene på øerne i Cook-strædet regnes siden 2023 for en egen art, *Hoplodactylus tohu*, og er ikke med på kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** New Zealand.

LEVESTED

Hoplodactylus duvaucelii er en generalist, der bruger både jorden, buske og træer og klipper. Den findes i lavlandsskov, i tuegræs, i krat og på klippekyster tæt på havet. Om dagen hviler dyrene i skjul, fx i klippesprækker, hule træer, huller i jorden og under væltede stammer, ofte i små grupper på 2-8 dyr med kun én han. De soler sig skjult, med kun en del af kroppen fremme, tæt ved skjulet.

Om natten går de på fødesøgning på jorden og i vegetationen. Maden består af store insekter, frugt, nektar og honningdug fra skjoldlus, og af og til tager de mindre firben og æg fra skråper. Klimaet er tempereret og oceanisk. Arten er aktiv hele året, også ved lave temperaturer, men holder sig i skjul på kolde vinternætter. På øer med rotter lever den mere skjult og højere oppe i vegetationen, og hvor *Sphenodon punctatus* findes, søger den føde senere på natten for at undgå konkurrence.

Pasning

TERRARIET

Der findes ingen almindelig hobbypasning af *Hoplodactylus duvaucelii*. En gruppe på fem voksne dyr skal have en naturalistisk indrettet indhegning på 1,44-1,5 m³, fx 120 × 120 × 100 cm, svarende til 3,3-3,5 dyr pr. m³, gerne udendørs. Mindre mål til en gruppe er ikke kendt. En art af denne størrelse skal under alle omstændigheder have mindst 50 × 50 × 100 cm og gerne betydeligt mere.

Indret med planter, større sten, løv på bunden og mange skjul. Skjul er afgørende, fordi dyrene tilbringer dagen skjult og gerne deler skjul, hvis der er plads. Sørg for flere skjul, end der er dyr, både klippesprækker og lav, tæt vegetation, og læg solepladserne tæt ved skjulene. Net på mindst tre sider og i loftet giver ventilation og lader lys og UVB komme ind. Hold en kant på 10-15 cm under døren, for arten er hurtig og smutter let ud. Unger kan holdes i grupper på fire til seks i indendørs terrarier med lys i et 12:12-forhold.

Hunner kan holdes sammen med én han. Flere hanner i samme indhegning giver social belastning, så hold kun én han pr. gruppe.

Læs mere: Lys og UVB

TEMPERATUR

Arten er tilpasset et tempereret, oceanisk klima og er aktiv året rundt. Newzealandske firben skal have en omgivelsestemperatur på 5-25 °C året rundt, omkring 15-25 °C om sommeren og køligere om vinteren. Kortvarig varme over 30 °C er farligere end kulde, men lange perioder under 5 °C giver sundhedsproblemer, og frost er dødelig. Om vinteren klarer

arten sig uden problemer i et uopvarmet rum ved 8-16 °C, og en nattemperatur på 10-16 °C er et rimeligt skøn inden for det interval.

Dyrene regulerer temperaturen ved at sole sig tæt ved skjulet. Giv derfor en soleplads på 25-30 °C lige ved et skjul og et køligt område at vælge imellem. Hold hellere dyrene for kølige end for varme. Tjek temperaturen med et digitalt termometer, og stil aldrig terrariet, så solen skinner ind gennem en rude.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

For newzealandske firben er 60-70 % luftfugtighed ideelt, så længe dyrene kan opsøge fugtigere steder. Ligger fugten konstant under 50 % eller over 90 %, giver det problemer: for tørt giver dårlige hudskifter, for fugtigt giver svamp og luftvejsinfektioner. I naturen ser fugtigheden i skjulene ud til at have betydning for, hvor dyrene samles, og gruppen mindsker vandtabet gennem huden.

Der skal altid være vand. Stil en lav skål med frisk vand i indhegningen, og skift den jævnligt. Sprøjt gerne en del af bunden, så der er fugtige områder, men lad resten tørre, så bunden ikke bliver konstant våd.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Dyrene er nataktive, men soler sig skjult i løbet af dagen. Også nataktive newzealandske gekkoer skal have naturligt lys med UVA og UVB: Udendørs indhegninger med net giver det fra solen, og unger skal have lys i en 12:12-rytme. Indendørs bruges et UVB-lysstofrør; sigt efter et UV-indeks på 1-3 ved solepladserne, svarende til Ferguson-zone 2.

Sørg for, at dyrene altid kan trække sig ind i skygge. Lad lysperioden følge årstiderne, og hold natten mørk.

FODER

Giv levende insekter eller insektlarver og en frugtpuré med tilsat vitamin- og mineralpræparater, to gange om ugen om sommeren og én gang om ugen om vinteren. I naturen spiser arten store insekter som natsværmere og weta (store græshoppeslægtninge), modne frugter, nektar og honningdug, og af og til små firben.

Den er altædende og fouragerer om natten. Brug varieret foder: insekter af passende størrelse, modne frugter og frugtpuré. Dyrene har et lavt energiforbrug, og for meget foder er et mere sandsynligt problem end for lidt. Kalk som pudder på insekterne og finthakket sepiaskal i en skål er vigtigt. D3-vitamin skal dyret danne selv ved hjælp af UVB; tilskud gennem munden frarådes uden råd fra en dyrlæge. Vand skal altid være tilgængeligt.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hoplodactylus duvaucelii er rolig og tolerant over for artsfæller og viser ikke tegn på kronisk stress i fangenskab. Dyrene er dog hemmelighedsfulde og går i skjul, når de forstyrres, og vilde dyr bliver ofte i skjulet, til de bliver trukket ud. Håndtering skal derfor være sjælden og kort, højst ti til femten minutter pr. dyr om måneden.

Socialt lever arten i små, stabile grupper med én voksen han, hunner og unger. Voksne hanner tolererer ikke hinanden, og mindre hanner holder sig for sig selv. Hold derfor kun én han pr. gruppe. Hunner er tolerante over for hinanden og over for unger. Halen kan smides ved håndtering, så grib aldrig fat i den.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Arten er langsomt voksende og bliver først kønsmoden efter omkring seks til syv år. Det betyder, at en bestand af unge dyr skal holdes i flere år, før der kommer afkom. Voksne hanner kendes på tydelige buler ved halens rod og porer under lårene og foran kloakken. Hvordan unge dyr kønsbestemmes, er ikke beskrevet.

Voksne dyr af arten vejer typisk 45-70 g og er 11-13 cm fra snude til kloak. Store hanner sover i nærheden af hunner og unger, mens mindre hanner ofte sover alene.

PARRING

Parringen sker om foråret på den sydlige halvkugle, fra september til november. Hannen nærmer sig hunnen, slikker ud i luften med tungen, rører hendes hoved, ryg og kloak med snuden og tager hende i et parringsgreb. Hunnen kan svare igen ved at slå med halen og bide. Er hun parat, stivner hun, og hannen sætter sig oven på hende. Selve parringen varer omkring

14 minutter.

En afvist han kan blive aggressiv og vogte indgangen til hunnens skjul. En vinterhvile er ikke dokumenteret som nødvendig, men dagslængde og temperatur bør følge årstiderne. Sæt kun én han ind hos hunnerne.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hoplodactylus duvaucelii lægger ikke æg, men føder levende unger. Drægtigheden varer fem til otte måneder og kan i enkelte tilfælde være længere end et år. Fødslerne sker typisk i sensommeren og efteråret, fra februar til maj. Hunnen får normalt én unge, højst to, og enten hvert år eller hvert andet år. Den årlige produktion er derfor omkring 1,1 unge pr. hun.

I februar er over halvdelen af hunnerne ofte drægtige, og de føder omkring en måned senere. Der skal ikke bruges en æglæggekasse, men dyrene skal have rolige skjul. Ungerne er selvstændige fra fødslen, og hunnen yder ingen pleje.

INKUBATION

Arten er levendefødende, så der er ingen inkubation. Fosteret udvikler sig i hunnen, og drægtigheden på fem til otte måneder er den periode, hvor hun har brug for ro, stabile forhold og rigeligt med føde. Faktaboksen angiver derfor 150-240 dage som drægtighed og viser ikke nogen inkubationstemperatur.

Det er ikke dokumenteret, om temperaturen i drægtigheden påvirker udviklingen hos arten. Giv hunnen mulighed for selv at vælge mellem varmere og køligere skjul. Skift ikke pludseligt på temperatur eller indretning i denne periode.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige straks efter fødslen og kan fjernes fra hunnen, men det er ikke nødvendigt: voksne er tolerante over for unger, og unger og forældre kan godt dele skjul. Medmindre man kender sine dyr godt, er det dog sikrest at flytte nyfødte, så snart de findes, så de ikke bliver jaget af voksne.

Hold ungerne i grupper på fire til seks i indendørs terrarier med et lysprogram på 12:12 timer. De skal have de samme fødetyper som de voksne: små levende insekter eller larver og frugtpuré med vitamin- og mineraltilskud, to gange om ugen. Vent 1-2 dage efter fødslen med første fodring, så blommesækken bliver opbrugt. Ungerne vejer kun nogle få gram de første måneder og vokser meget langsomt; voksenstørrelsen nås tidligst efter 2-3 år.

Sundhed og typiske fejl

Arten har kun få kendte sygdomme og problemer:

- Stress: Dyr i fangenskab har ikke vedvarende forhøjede stresshormoner, men underordnede hanner har en tendens til højere niveauer. Flere hanner i samme indhegning er derfor en risikofaktor.
- Skjul: Arten er hemmelighedsfuld, så giv rigeligt med skjul.
- Parasitter: Vilde dyr kan have mider af arten *Geckobia naultina* ved øjnenes kant og en blodparasit, der ligner *Rickettsia*. Kontrollér huden og øjenområdet.
- Tabt hale: Kan ske ved håndtering eller slagsmål.
- Manglende UVB og kalk, som giver metabolisk knoglesygdom.

Hold altid øje med vægt og kropsform. Dyr med langt livsforløb og langsom vækst kan svinde langsomt hen, før man opdager det. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, eller huden og øjnene ser forandrede ud.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.